

УДК 343.98

Цибенко О. С.

здобувач

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

СУЧАСНІ СПОСОБИ НЕЗАКОННОГО ЗАВОЛОДІННЯ АВТОМОБІЛЕМ, УЧИНЕНОГО З ПОДОЛАННЯМ СИСТЕМ ЗАХИСТУ

Досліджено особливості способів незаконного заволодіння автомобілем, учиненого з подоланням систем захисту.

В результаті аналізу наукової літератури, узагальнення правозастосовної діяльності слідчих та оперативних підрозділів МВС України, автор приходить до висновку, що незаконні заволодіння автомобілями, які вчинюються з подоланням систем захисту, характеризується повноструктурним складом з елементами підготовки й приховування злочину. Визначено особливості підготовки до учинення кримінального правопорушення. Доведено, що встановлення способу заволодіння автомобілем дозволяє слідчому вирішити низку завдань, що мають значення для провадження, зокрема: визначити слідову картину злочину; встановити особу злочинця; висунути правильні оперативно-розшукові та слідчі версії; вчасно провести необхідні розшукові заходи; прийняти обґрунтоване рішення про вибір подальшого напрямку розслідування; встановити негативні обставини злочину. Зосереджено увагу на способах приховування злочину.

Ключові слова: *криміналістична характеристика злочину, незаконне заволодіння автомобілем, система захисту, спосіб вчинення злочину.*

Постановка проблеми. Спосіб вчинення злочину є досить важливим елементом криміналістичної характеристики незаконних заволодінь ТЗ. Відповідно до КПК України, однією з обставин предмету доказування у кримінальних провадженнях зазначеної категорії є спосіб вчинення заволодіння ТЗ. Встановлення способу заволодіння ТЗ дозволить слідчому вирішити низку завдань, що мають значення для провадження, зокрема: 1) визначити «слідову картину» злочину; 2) встановити особу злочинця або скласти психологічний портрет ймовірного злочинця та вжити заходів щодо її швидкого затримання; 3) висунути правильні оперативно-розшукові та слідчі версії; 4) вчасно провести необхідні ОРЗ; 5) прийняти обґрунтоване рішення про вибір подальшого напрямку розслідування; 6) встановити негативні обставини злочину та ін. Вказані обставини безперечно спрямовані на забезпечення всебічності й повноти досудового розслідування.

Сучасні автовиробники постійно вдосконалюють і оновлюють функціонал систем безпеки автомобілів, які передбачають можливі способи викрадення автомобіля і здатні в певній мірі запобігати їм.

Наряду з цим, злочинці постійно вдосконалюють способи вчинення не-

законних заволодінь автомобілями, розроблюють, оновлюють та придбавають нові технічні пристрої, які здатні подолати системи захисту автомобіля, у тому числі технічні системи блокування й логічні системи захисту бортового комп'ютера, а також сигналізаторів і систем супутникового контролю (спостереження).

У зв'язку з цим дослідження сучасних способів незаконного заволодіння автомобілем, учиненого з подоланням систем захисту сьогодні є необхідним і своєчасним, що визначає актуальність обраної теми.

Аналіз останніх публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Дослідженню питання про способи вчинення злочину приділяли увагу такі вчені, як В. П. Бахін, Р. С. Белкін, О.М. Брисковська, А. І. Вінберг, В.О. Гапчич, І. Ш. Жорданія, В. І. Жулев, С. М. Зав'ялов, Г. Г. Зуйков, Ю. Ф. Іванов, Л. Л. Каневський, В.М. Ковбаса, О. М. Колесніченко, В. С. Корнелюк, Е. Д. Куранов, О. Л. Мішутчкін, Б.Ф. Мицак, О.О. Мороз, Г. М. Мудюгін, М. І. Панов, Д.А. Патрелюк, Н.О. Попова, О. П. Резван, В. І. Сироткін, С. М. Скібін, Є.В. Скрипа, Д.в. стрельченко, о.л. христов, б. м. шавер, о. о. щербаков та багато інших. однак аналіз даних робіт свідчить про відсутність достатніх теоретичних розробок сучасних способів вчинення незаконного заволодіння автомобілем, учиненого з подоланням систем захисту, що вимагає від сучасних дослідників висвітлення цієї проблеми, розроблення науково-обґрунтованих пропозицій та рекомендацій для потреб нормотворчої та правозастосовної діяльності.

Метою даної статті є аналіз сучасних способи незаконного заволодіння автомобілем, учиненого з подоланням систем захисту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Спосіб вчинення злочину є одним з основних елементів криміналістичної характеристики злочинів. Дослідженню даного питання, а також теоретичних і практичних властивостей способу вчинення злочину приділяли увагу такі вчені, як Г.Г. Зуйков, І.Ш. Жорданія, М.І. Панов, В.П. Бахін, Р.С. Белкін та ін. Не вдаючись до дискусії з приводу структури криміналістичної характеристики злочинів, можна констатувати, що усі вчені-криміналісти одноставно відстоюють позицію, згідно з якою спосіб вчинення злочину є обов'язковим елементом криміналістичної характеристики злочинів.

Аналіз способів вчинення незаконних заволодінь автомобілями, вчинених дозволяє планувати та здійснювати заходи щодо їх швидкого попередження виявлення і припинення, проводити розстановку сил і засобів, здійснювати заходи щодо організації досудового розслідування.

З кожним роком способи вчинення даного виду злочину стають різноманітнішими. Їх розвиток і удосконалення перебувають у прямій залежності від заходів, які вжив власник ТЗ, спрямованих на запобігання його незаконному заволодінню.

Перші теоретичні дослідження способу вчинення злочину були проведені А. І. Вінбергом і Б. М. Шавером. Вони розглядали спосіб вчинення злочи-

ну як складову предмета криміналістики, вказували на можливість використання знань про нього для пошуку слідів злочинів, встановлення злочинців і розкриття вчинених ними злочинів. Велике значення надавалось знанню типових способів вчинення окремих видів злочинів і розробці на цій основі методик розслідування конкретних видів злочинів. Залежно від кримінально-правової кваліфікації злочинів вченими було сформульовано декілька визначень способу вчинення умисного злочину.

В основному способи вчинення злочину вчені розглядали як «дії, спрямовані безпосередньо на досягнення злочинного результату», і включали в зміст цього поняття дії по проникненню злочинця на місце вчинення злочину, прийоми, що використовуються злочинцем, особливості предмета посягання, місце, час та знаряддя злочину [1, с. 37].

Г. М. Мудюгін розділив криміналістичні поняття «спосіб вчинення» і «спосіб приховування злочину», визначивши спосіб вчинення як спрямований на досягнення злочинної мети комплекс дій, що вчинюються злочинцем в певній послідовності, спосіб приховування – як комплекс дій, спрямованих на приховування злочину від оточуючих, і в першу чергу, від слідчих органів, щоб ухилитись від відповідальності за вчинене діяння [2, с. 65-66]. О. М. Колесніченко стверджує, що спосіб вчинення злочину – це спосіб дій злочинця, що виражається у певній послідовності, поєднанні окремих рухів, прийомів, що застосовуються суб'єктом. На думку вченого, слід розрізняти «спосіб підготовки до вчинення злочину, спосіб самого вчинення, а також приховування злочину» [3]. Не погоджуючись з наведеним твердженням, Г. Г. Зуйков зауважує, що дії по підготовці, вчиненню і приховуванню злочину утворюють єдиний спосіб його вчинення, оскільки спрямовані на досягнення єдиної для них мети, хоча кожне окремо має свою самостійну мету [4, с. 32]. Вчений визначає спосіб вчинення злочину як систему дій по підготовці, вчиненню і приховуванню злочинів, детермінованому умовами зовнішнього середовища і психофізичними якостями особи, пов'язаними з вибірко-вим використанням відповідних засобів та умов місця і його часу [4, с. 33]. Відомий вчений С. М. Зав'ялов стверджує, що спосіб вчинення злочину – не просто сума або якийсь комплекс поведінкових актів, а цілісна структура поведінки, що є певною системою. Як і будь-яка система, що має певну структуру, спосіб вчинення злочину утворюється із взаємопов'язаних елементів, актів поведінки, спрямованих на підготовку, вчинення та приховування злочину [5, с. 7]. Таким чином, більшість вчених, розкриваючи зміст цього поняття, визначає спосіб вчинення суспільно небезпечного діяння як систему дій з його підготовки, вчинення та приховання [6].

Враховуючи напрацювання вчених у цьому питанні можна сказати, що спосіб незаконного заволодіння автомобілем, у тому числі учиненого з подоланням систем захисту, слід розглядати як систему дій з підготовки, вчинення та приховування злочинних дій, котрі об'єднані єдиним умислом та обумовлені формою реалізації злочину: таємне посягання; відкрите, поєднане з

насильством або погрозами його застосування; відкрите, не поєднане з насильством або погрозами; шляхом обману або зловживання довірою.

Підсумовуючи, слід зазначити, що під способом вчинення незаконного заволодіння автомобілем, учиненого з подоланням систем захисту, слід розуміти як систему дій з підготовки, вчинення та приховування злочину, яка зумовлена умовами зовнішнього середовища, об'єктом злочинного посягання та психофізичними властивостями особи, технічними можливостями і навичками злочинців та ін.

Вчені-криміналісти розглядали окремі питання щодо вибору способу вчинення заволодінь транспортними засобами, однак дослідженню способів вчинення цих злочинів (за ст. 289 КК України), на сьогодні приділено недостатньо уваги.

Так, Б. В. Псарьова зазначає, що дії злочинців з підготовки до нападу на водіїв ТЗ полягають у: розробці плану злочину – 87 %; визначенні об'єкта посягання – 54 %; підготовці знярядь злочину – 47 %; знаходженні співучасників злочину – 42 %; підготовці ТЗ – 30 %; спостереженні за об'єктом посягання – 38 %; збиранні відомостей про об'єкт посягання – 15 %; підготовці засобів маскуванню зовнішності – 12 % [7, с. 47].

Узагальнення даних кримінальних проваджень дало можливість дійти висновку, що сучасні способи незаконного заволодіння автомобілем, учиненого з подоланням систем захисту, включають у себе такі дії: вибір місця і способу незаконного заволодіння автомобілем; вибір часу вчинення незаконного заволодіння автомобілем; підготовка місця для переховування автомобіля; підбір предмета посягання (автомобіля); розробка плану заволодіння; добір співучасників та розподіл ролей; збирання даних про об'єкт злочинного посягання і спостереження за ним; вивчення систем захисту, блокування та сигналізації автомобілем; придбання чи виготовлення знярядь вчинення злочину; попередня домовленість із конкретними особами про продаж (зберігання) автомобіля; вироблення певної лінії поведінки і розробка заходів щодо протидії правоохоронним органам у випадку викриття злочинних намірів чи дій або затримання «на гарячому».

Під час організації СРД щодо протидії таким злочинам необхідно враховувати місця їх переховування. Найбільш часто злочинці використовують використовують:

- території, що розташовані на недалекій відстані від місця заволодіння автомобілем;
- території, розташовані в інших районах іноді сусідніх населених пунктах;
- орендовані задалегідь бокси гаражних кооперативів у тому числі приватного (закритого) типу;
- часто зберігання безпосередніми виконавцями не відбувається у зв'язку з тим, що автомобіль відразу продається;
- покинуті склади, будівлі, території підприємств установ та організацій;

- власні гаражі, двори приватного сектору проживання та ін.

Слід звернути увагу, що злочинці, готуючись до укриття автомобіля, іноді намагаються заволодіти справжніми документами, на основі яких у подальшому підробляють довіреність на право користування.

Законодавчий підхід до формування уявлення про спосіб вчинення незаконного заволодіння ТЗ переважно базується на критерії тяжкості злочину, а саме застосування насильницьких дій або відсутності таких дій.

З цього приводу Д. А. Патрелюк стверджує, що незважаючи на те, що законодавцем у диспозиції ч. 1 ст. 289 КК України не виділено способів вчинення злочину, вивчення матеріалів кримінальних проваджень досліджуваної категорії показало, що вони різняться залежно від обстановки вчинення посягання, особи потерпілого і злочинця, інших обставин справи. У зв'язку з цим, автор вважає, що безпосереднє вчинення злочину може здійснюватись шляхом: 1) таємного заволодіння; 2) відкритого заволодіння, не поєднаного з насильством або погрозами його застосування; 3) відкритого заволодіння, поєднаного з насильством або погрозами його застосування (ч. 2 ст. 289 КК України); 4) обману або зловживання довірою власника або користувача [8, с. 41].

Слід зазначити, що таке розмежування, на наш погляд, не є до кінця зрозумілим, оскільки автором пропонується розмежування таких двох способів, як: 1) відкрите заволодіння, не поєднане з насильством або погрозами його застосування; 2) відкрите заволодіння, поєднане з насильством або погрозами його застосування. Ми вважаємо таку градацію занадто умовною, оскільки заволодіння ТЗ шляхом погрози застосування насильства, у значній частині випадків (у разі опору водія ТЗ), переходить у «стадію» активних дій, тобто спричинення фізичної шкоди.

Окремі автори (О. М. Брисковська, В. О. Гапчин, Р. В. Колесников) підтримують позицію, що до способів вчинення цих злочинів відносяться: 1) таємні; 2) відкриті; 3) інсценування викрадення застрахованого ТЗ [9; 10].

Слід погодитись з О.Л. Христовим, що інсценування викрадення застрахованого ТЗ не є способом заволодіння ТЗ, навіть не зважаючи на те, що за відсутності доказової бази про інсценування, - за такими заявами і повідомленнями починається досудове розслідування із кваліфікацією за ст. 289 КК України [11], оскільки відповідальність за такі діяння передбачена ст. 383 КК України «Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину».

З цього приводу С. М. Скібін зазначає: узагальнення практики розслідування викрадень автомашин та інших транспортних засобів показало, що у зміст захоїв з перевірки заяв потерпілих входять дії, спрямовані насамперед на встановлення, події, яка відбулася (незаконне заволодіння або його інсценування з метою отримання страховки). З урахуванням цього висувуються наступні слідчі версії: 1) Вчинено заволодіння транспортним засобом. 2) Заволодіння ТЗ не було, заявник або помиляється, або інсценує злочин з різних причин [12].

Узагальнюючи думки вчених щодо визначення способів безпосередньо-

го вчинення незаконного заволодіння автомобілем, зазначимо що, на нашу думку, до тих, які учинено з подоланням систем захисту відносяться:

1. З подоланням доступу (систем захисту) до предмету посягання, які визначаються обстановкою вчинення злочину – часом, місцем стоянки та умовами зберігання. Частіше за все місцями вчинення незаконних заволодінь автомобілів, учинених з подоланням систем захисту, є вулиці, стоянки біля магазинів (місця проживання, кінотеатрів та ін), паркінги, (проїзні частини). У таких ситуаціях мова йде про стандартні умови охорони, які полягають у наявності на автомобілі замків, звукової сигналізації чи протиугінних засобів захисту.

Особи, які намагаються заволодіти автомобілем, по можливості використовують даний спосіб, оскільки він пов'язаний з меншими труднощами у реалізації злочинного наміру. Д. А. Патрелюк зазначає, що у 23 % випадків проникнення в гараж здійснювалось злочинцем шляхом вільного доступу (ненадійно закриті двері, що були перев'язані проволокою, мотузкою або взагалі незачинені); 10 % – підбір ключа від гаражу; 29 % – зривання замку або відгинання нижнього кута дверей гаражу; 26 % – вибиття отвору в задній стінці або пролом стелі; 2 % – перепилювання дужки замку [8, с. 43]. Такі способи подоланням доступу (систем захисту) до предмету посягання притаманні здебільшого «звичайним» або некваліфікованим злочинцям.

Проте кваліфіковані злочинці використовують більш різноманітні способи проникнення у гараж або інше сховище. Аналіз матеріалів кримінальних проваджень показав, що злочинці застосовують такі способи проникнення: 1) перепилювання петель та дужок замків; 2) підбір ключів до замку; 3) підкоп гаражу; 4) зрив замка за допомогою слюсарних чи підручних засобів; 5) розгинання або видавлювання петель, запірних систем пневмозасобами; 6) зривання замка чи дверей за допомогою ТЗ; 7) відгинання чи вирізання зварювальним обладнанням частини металу; 8) злам стіни чи перекриття гаражу; 9) подолання систем сигналізації приміщення; 10) інше [6].

2. З подоланням систем сигналізації автомобіля для проникнення в салон та запуску двигуна і розблокування інших систем при таємному заволодінні різняться: а) злам чи віджим дверей автомобіля; б) розбиття скла; в) віджим скла; г) підбір ключа; д) проникнення у відкритий автомобіль; е) підбір сигналу протиугінної системи; є) використання штатних роз'ємів для причепів, як порт доступу до бортового комп'ютера автомобіля; ж) використання технічних пристроїв що дистанційно зчитують код брелока автомобіля та відновлюють його та ін.

Слід зазначити, що автомобілі, які на момент вчинення злочину були обладнані протиугонними пристроями, а саме: укомплектовані електронними пристроями у 21 % випадків, а механічними – 36 %. Комбіноване застосування електронних і механічних протиугонних засобів склало 3 %. Інші способи охорони автотранспорту склали 5 % [11].

Код радіобрilка злочинці, як правило, підбирають (сканують) у ручну

або за допомогою комп'ютера у разі, якщо в системі немає антисканера. Для перехоплення коду радіобрелка застосовують кодграббери, приймають приймачем і записують в комп'ютер, потім відтворюють в ефірі, аби зняти автомобіль з охорони. У цьому випадку використовують динамічний код, змінний з кожним натисненням кнопки брелка. Його розшифровують, тобто записують з ефіру, розбираються в ньому, використовуючи відоме правило кодування, передбачають наступний. Якщо автомобіль обладнано протиугінною системою з подвійним динамічним кодом, де правило зміни коду є суто індивідуальним для кожного брелока, тобто невідомим нікому - *сигнал радіобрелка нерідко заглушиться широкопasmовим генератором, підкинутим під автомобіль. Як правило такі пристрої використовують для заволодіння автомобілем закордонного виробництва з метою продажу, розукомплектування, повернення власнику за винагороду, для особистих потреб (ремонт власного автомобіля) або автомобіля вітчизняного виробництва чи країн СНД для подальшого використання під час вчинення інших злочинів.*

У той же час, використання сторонніх предметів або підбір ключів стає можливим внаслідок незаконного заволодіння автомобіля вітчизняного виробництва або країн СНД, що не становить великої складності в силу простоти конструктивних особливостей їх замків. Як правило злочинці вчинюють незаконне заволодіння такими автомобілем з метою подальшого їхнього використання для вчинення інших злочинів або з метою розукомплектування та продажу по запчастинам [6].

Розглядаючи способи приховування злочину, слід зазначити що вони складаються з таких основних етапів: 1) маскуванню слідів злочину; 2) переховування (зберігання) автомобіля; 3) переустаткування, зміна (перебивка) номерів вузлів та агрегатів; 4) реалізація автомобіля.

Переховування (зберігання) автомобіля найчастіше відбувається у: а) закритих сховищах (особистий або орендований гараж, занедбані підприємства, ферми, інші приміщення або закриті території різних організацій і установ); б) відкритих сховищах (біля під'їзду, де стоять інші автомобілі, лісові смуги, окремі ділянки кільцевих доріг тощо); в) інших місцях (наприклад, знищення шляхом підпалу, утоплення у водоймі). У окремих випадках приховування цього злочину відбувалося без зберігання ТЗ [13].

Маскування слідів злочину» слід зазначити, передбачає: а) розукомплектування ТЗ; б) зміну ідентифікаційних номерів, деталей, вузлів та агрегатів, перефарбування кузова; в) підроблення документів; г) знищення доказової інформації (записів з камер відео спостереження); д) підкуп (залякування) свідків та ін.

Реалізації автомобіля може включати наступні заходи:

- а) повернення автомобіля власнику за винагороду;
- б) продаж автомобіля замовнику (іншим кримінальним представникам);
- в) розукомплектування автомобіля для продажу на запасні частини чи продажу у якості металобрухту.

Узагальнення оперативно-слідчої практики доводить, що неможливо вчинити заволодіння автомобілем, не залишивши при цьому тих або інших слідів.

Отже, будь-якому способу вчинення злочину притаманні доволі значущі властивості відображення. Саме ці відображення містять найбільший обсяг інформації про те, як готувався злочин, як обирався об'єкт посягання та виготовлялися знаряддя злочину, які заходи відбувалися щодо приховування викраденого автомобіля.

Висновок. У результаті аналізу наукової літератури, узагальнення правозастосовної діяльності слідчих та оперативних підрозділів, ми дійшли висновку, що незаконні заволодіння автомобілями, які вчинюються з подоланням систем захисту, характеризується повноструктурним складом з елементами підготовки й приховування злочину.

Узагальнюючи думки вчених щодо визначення способів безпосереднього вчинення незаконного заволодіння автомобілем, зазначимо що, на нашу думку, до тих, які учинено з подоланням систем захисту відносяться: 1. З подоланням доступу (систем захисту) до предмету посягання. 2. З подоланням систем сигналізації автомобіля для проникнення в салон та запуску двигуна і розблокування інших систем захисту.

Бібліографічні посилання

1. Ермолович В. Ф. Криминалистическая характеристика преступлений / В. Ф. Ермолович. – Минск : Алмафея, 2001. – 241 с.
2. Мудюгин Г. Н. Версии об объективной стороне преступления / Г. Н. Мудюгин // Планирование расследования преступлений. – М., 1957. – С. 65-66.
3. Колесниченко А. Н. Содержание и значение криминалистической характеристики преступлений / А. Н. Колесниченко // Актуальные проблемы советской криминалистики. – М., 1980. – С. 81-83.
4. Зуйков Г. Г. Криминалистическое учение о способе совершения преступления : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. «Уголовный процесс ; криминалистика и судебная экспертиза ; оперативно-розыскная деятельность» / Г. Г. Зуйков. – М., 1970. – 34 с.
5. Зав'ялов С. М. Спосіб вчинення злочину: сучасні проблеми вивчення та використання у боротьбі зі злочинністю : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / С. М. Зав'ялов. – К., 2005. – 21 с.
6. Лютий В. В. Спосіб учинення злочину як елемент криміналістичної характеристики незаконних заволодінь транспортними засобами, вчинених організованими групами / В. В. Лютий // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ : Збірник наукових праць. – 2015. – № 4. – С. 305-313.
7. Псарева Б. В. Расследование корыстно-насильственных преступлений в отношении водителей автотранспорта, пассажиров и перевозимых грузов : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Уголовный процесс ; криминалистика и судебная экспертиза ; оперативно-розыскная деятельность» / Псарева Бэлла Владимирован. – Барнаул, 2003. – 236 с.
8. Патрелюк Д. А. Розслідування незаконних заволодінь транспортними засобами, що вчиняються неповнолітніми : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / Патрелюк Дмитро Андрійович. – Донецьк, 2014. – 250 с.

9. Брисковська О. М. Віктимологічна профілактика незаконного заволодіння автотранспортними засобами / О. М. Брисковська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Juftp/2011_1/brusk.htm.

10. Колесников Р. В. Основные способы совершения угонов и хищений транспортных средств и меры по их предупреждению / Р. В. Колесников // Вестник ТГУ. Выпуск 7 (99), 2011. С. 239-244.

11. Христов О.Л. Протидія незаконним заволодінням транспортними засобами: криміналістичний аспект: монографія. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 148 с.

12. Скибин С. Н. Особенности расследования угонов и краж автомобилей или иных транспортных средств : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право» / С. Н. Скибин. – Ростов-на-Дону, 2007. – 28 с.

13. 0

Надійшла до редакції 19.01.2018

Tsybenko O.S. Modern ways of taking possession of a car committed to overcoming protection systems. In the article the features of ways of illegal taking over of a car made with overcoming of protection systems are investigated.

As a result of the analysis of scientific literature, the generalization of law enforcement activities of investigators and operational units of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, the author comes to the conclusion that illegal possession of cars committed with overcoming protection systems is characterized by a full-structured composition with elements of preparation and concealment of a crime. The peculiarities of preparation for the commission of a criminal offense are determined.

It is proved that the establishment of the method of taking possession of a car allows the investigator to solve a number of problems that are important for the conduct, in particular: to determine the trace of the crime; establish the identity of the offender; to nominate the correct operative-search and investigative versions; to conduct the necessary investigative measures in a timely manner; to make a reasoned decision to choose the further direction of the investigation; establish the negative circumstances of the crime. Focused attention is paid to ways of concealing a crime.

Keywords: *forensic characteristic of a crime, illegal possession of a car, system of protection, way of committing a crime.*

* * *